TEMIDAS TEMPLI

Sarkanķieģeļu namu Republikas ielā zina visi liepājnieki. Tas ir Temidas templis — Liepājas juridiskā konsultācija. Šīs durvis ik dienas virina desmitiem cilvēku. Lielākoties, atnākuši pēc padoma, viņi vēlas saņemt savas rīcības oficiālu akceptu. Un, ja cilvēks vadījies no vispārējiem ētikas un morāles principiem, tad ir prieks viņam palīdzēt. Tomēr daudz vairāk ir «cieto riekstu»: dažam nāciens pie advokāta gluži kā pie zobārsta, kad praktiski maz ko var līdzēt. Ja klients būtu ieradies mēnesi agrāk — rezultāts varētu būt daudz efektīvāks.

Lūk, apsūdzētais (protams, vēl viņš nav arestēts!)! Viņa tuvinieki vēlas, lai to aizstāv. Lai aizstāv noziedznieku. . .

Daļā ļaužu nezin no kādiem laikiem iesakņojies uzskats, ka advokāts ir cilvēks, kas melnu pataisīs par baltu un, ja vajadzīgs, arī otrādi. Un tad mēdz notikt tādas kā rikšošanas sacensības: kurš pirmais pie labākā advokāta vai, kā viņi paši izsakās, — jānoķer kāds no «zelta piecnieka», tad būšu glābts. Te nu jāsaka, ka, uzņemoties apsūdzētā aizstāvību, neviens advokāts neizvirza sev pašmērķi glābt klientu vienalga ar kādiem līdzekļiem. Sniegt vispusīgu juridisku palīdzību, savākt, analizēt, objektīvi novērtēt pierādījumus, raudzīties, lai nevienā lietas izmeklēšanas un iztirzāšanas stadijā netiktu pārkāpta pat likuma visniecīgākā prasība, pašam rīkojoties atbilstoši tam, — lūk, tāda īsumā ir advokāta misija.

Tomēr svarīgs advokāta darbības bauslis jeb ētikas princips ir — dari ko darīdams, nekaitē savam klientam, lai ko viņš arī būtu izdarījis. Un tas nemaz nav tik vienkārši — advokātam arvien jābūt šahistam, stratēģim, kas vismaz piecus sešus «gājienus» paredz uz priekšu.

Daudzi uzskata, ka advokāta vienīgais pienākums ir sniegt klientam visa veida juridisku palīdzību objektīvās īstenības izzināšanai. Es turpretim domāju, ka ar to vien ir par maz, — klientam advokāts jāuzskata par draugu, kuram var uzticēt visapslēptākos dvēseles pārdzīvojumus.

Nereti dzird runājam: iešu pie sava advokāta, mans advokāts visu izskaidros . . . Parasti šiem vārdiem ir labestības attieksme, tomēr gadās visādi . . . Sak, ja jau es kasē iemaksāju naudu, kas domāta honorāram, tad tagad nu ir tavs pienākums piešūt man baltos eņģeļa spārniņus. Pie tam tā, lai visi domātu, ka tie jau sen izaugušī.

Advokāta ikdienas darbība saistīta ne tikai ar apmeklētāju uzklausīšanu, padomu došanu, juridiska satura dokumentu noformēšanu, lietu kārtošanu, bet arī ar rajona un pilsētas citu tiesību aizsardzības iestāžu darbiniekiem — izmeklētājiem, prokuroriem, tautas tiesnešiem, notāriem, tiesu izpildītājiem, kancelejų darbiniekiem. Uzdevumi, panākumi katram ir savi, dažbrīd pat atšķirīgi, taču galamērķis kopīgs — taisnības uzvara, sociālistiskās likumības nostiprināšana un tālāka attīstība.

Nebūtu pareizi popularizēt visai izplatījušos tēzi, ka advokāts ir tautas tiesas palīgs. Advokātam — vienalga kādā lomā viņš uzstājas — vai nu kā aizstāvis, cietušā, civilprasītāja vai civilatbildētāja pārstāvis kriminālprocesā, vai kā prasītāja, atbildētāja, trešo personu pārstāvis civilprocesā — ir sava, autonoma pozīcija, uzdevumi un mērķi. Tas noteikts konstitucionālā kārtībā, kā arī jaunajā Nolikumā par advokatūru Latvijas PSR.

Vēl ne visi uzņēmumi, organizācijas un iestādes tiek nodrošinātas ar juriskonsultiem. Šis «robs» uz līguma pamata jāaizlāpa advokātiem. Un viņi «lāpa» teicami — desmitiem tūkstošu rubļu ar viņu palīdzību ieplūst Liepājas ejļas ekstrakcijas fabrikas, metālfurnitūras rūpnīcas «Kurzeme» un citu uzņēmumu kasēs, piedzenot no nedisciplinētajiem ražošanas partneriem sankciju summas.

Līdzās tiešajam darbam katrs Liepājas juridiskās konsultācijas advokāts veic lielu darbu tiesību propagandas un tiesiskās audzināšanas jomā. Lekcijas, jautājumu un atbilžu vakari, tematiskās pēcpusdienas, lektoriji, publicistika, darbs juridiskajā Tautas universitātē, sabiedriskajās juridiskajās konsultācijās, palīdzības sniegšana deputātiem, biedru tiesām, tautas piesēdētājiem, brīvprātīgajiem kārtības sargiem — grūti pat uzskaitīt visas sabiedriskā darba sfēras.

Pilsētā mēdz ironizēt — jūs, biedri advokāti, taču zāģējat zaru, uz kura paši sēžat. Tiesiskās apziņas aktīvas veidošanas process galu galā novedīs pie straujas tiesību normu pārkāpumu samazināšanās. Advokātam pietrūks darba, aptrūks maizes. Nu, ko — tas taču nozīmē, ka strādājam labi.

Advokāts — tas ir cienījams amats. Republikas Advokātu kolēģijas locekļi ir ne tikai lieliski juristi; viņu vidū varam sastapt arī zinātņu kandidātus, literātus, žurnālistus, izcilus sportistus. Tāpēc reizēm sametas žēl, ka viņu ieguldījums sabiedrības tālākvirzībā ne vienmēr tiek ekvivalenti novērtēts, ka vēl daudzās juridiskajās konsultācijās palicis neatrisināts normālu darba telpu jautājums, ka vēl šo, ka vēl to . . .

Liepājas juridiskās konsultācijas nelielais kolektīvs, pie kura piederu arī pats, ir savdabīgs. Raksturīgākais ir tas, ka katra individualitāte spējīga sakļauties vienotā veselā, kur vecāko biedru erudīcija, pieredze, rutīna, šā vārda labākajā nozīmē, apvienota ar jauno saprastkāri, degsmi, enerģiju. Un vēl — kolektīvā valda radošs gars. Kaut vai viens piemērs: pagājušajā gadā bez norādes un saskaņošanas «no augšas» paši organizējām zinātniski praktisku konferenci par aktuāliem civiltiesību jautājumiem — tāda veida pirmo un pagaidām vienīgo republikā, pierādot, ka arī vienai juridiskai konsultācijai ir pa spēkam veikt šādu sarežģītu pasākumu.

Konsultācijas vadītāja ir Boļeslava Kaupuža. Viņai piemīt apskaužams mierīgums, risinot kādu «adatainu» problēmu. Partijas biroja sekretāra vietniece Ināra Freidenfelde ir bezgala rūpīga, risinot ne tikai juridiskus jautājumus. Advokatūras veterāns Pauls Grīnvalds ar savām publikācijām sniedz zināšanas visai republikai. Silvija Demme prasmīgi veic sabiedrisko darbu, vadīdama juridisko iestāžu apvienoto vietējo komiteju. Lielā Tēvijas kara invalīds Ārons Niselovičs palīdz padarīt vieglāku cita rūpi. Rita Briede un Marina Antjuhova «deg» (tikai — nepārdegt!) katrā, pat visvienkāršākajā, lietā. Vladislavs Spridzāns daudz darījis Tautas universitātes organizēšanā un nostiprināšanā, kas novērtēts ar Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija Goda rakstu. Mirdza Skļarevska atkārtoti iegūvusi republikas labākās tiesību propagandistes nosaukumu. Un mēs, Liepājas advokāti, centīsimies paturēt republikas labākās juridiskās konsultācijas nosaukumu, kas jau trešo gadu pēc kārtas piešķirts par izcīnīto uzvaru sociālistiskajā sacensībā.

AIVARS VINKALNS,
advokāts